

În anul 2003, grația cercetătorului literar Mircea Coloșenco (1938), s-a publicat aproape toată literatura epistolară a celui ce a creat un nou limbaj poetic – *necuvintele*.

Unele epistole, însă, nu au fost identificate, până atunci, sau destinarii unor astfel de misive trimise de Nichita Stănescu nu au considerat oportun să comunice istoricului literar astfel de documente, celui care a *restituit* opera integrală a memorabilului poet contemporan¹.

Nu e cazul poetului Radu Cârnci (n. 1928), care a manifestat față de confratele său, mai tânăr, sentimente de admirație, de prețuire intelectuală și de înțelegere, exactă, a operei și a biografiei marelui poet.

Se impune să amintesc că Radu Cârnci, în calitate de coordonator al prestigioasei reviste *Ateneu*, pe care a condus-o în perioada 1964–1972, i-a publicat lui Nichita Stănescu tot ceea ce acesta a trimis revistei din Bacău.

Relațiile dintre cei doi autentici poeți au fost de o perfectă cordialitate, așa cum reiese și din materialele de istorie literară existente: epistole, autografe, iconografie, desene și altele.

Una dintre epistole, ce se publică acum, întâia oară, se constituie într-un *incendiar* rechizitoriu și *manifest*, în același timp, în care poetul celor 11 *elegii* se confesează, în termeni neechivoci, asupra poeziei, asupra creato-

Nicolae SCURTU

O epistolă necunoscută a lui Nichita Stănescu

rilor de frumos și, firește, asupra generației lor, care a modificat, formal și structural, lirica românească după anul 1960.

Epistola aceasta e, de fapt, un excepțional document de istorie literară în care Nichita Stănescu își expune, fără ezitări, unele aspecte ale *crezului* său poetic.

[București], 30 martie 1970

Stimate prietene Radu Cârnci,

Îți mulțumesc din suflet pentru gestul tău nobil și emoționant de a-mi dedica *Poem trist*². Nu-ți poți imagina cât de mult m-a tulburat, ce rază de prietenie mi-a iluminat inima, ce zi bună mi-a dăruit.

Adeseori am meditat asupra generației noastre, care tinde să se destrame la impactul cu realizarea ei proprie.

E ușor, am ajuns să-mi dau seama de acest adevăr trist, să fii solidar în înfrângere. Proba cea mai grea este aceea a succesului.

Proverbul „prietenu la nevoie se cunoaște” e profund fals. Prietenu se cunoaște la victorie, la succes, la bine.

Fenomene de singularizare și de egoism prin succes, au început să apară și în generația noastră. Un anume dezinteres îngust și meschin, față de cauza poeziei, a început să-și facă loc în profitul succesului personal.

Ar fi o prostie și o nedreptate să se pretindă poetului de talent să-și joace șansele de realizare, sau, chiar cele de „faimă”.

Dar în același timp cei care scuipă pe nobila misiune a generației noastre de a sluji marea noastră poezie, de a lupta până la capăt pentru ridicarea estetică a înțelegerii publicului cititor, n-au ce căuta în rândurile noastre, se exclud singuri și dureros dintre noi.

Stimate coleg, nu e o vorbă goală faptul că subliniez importanța vitală pentru poezia românească, necesitatea unității generației noastre.

Ea are o semnificație mai mult decât estetică, ea semnifică *fondul de solidaritate națională*.

Tu ai simțit aceasta nu numai prin calitățile tale de poet, ci și prin calitățile tale morale.

Ciclul tău *Pro amicitia*³ este un exemplu de înaltă ținută intelectuală și morală, o barieră în fața fenomenelor de huliganism literar.

Aștept cu nerăbdare ca să vadă lumina tiparului strâns între copertile unei cărți.

Ca și tine iubesc din suflet emulația și o susțin leal, dar detest profund concurența, aptă pentru fabricanții de cămăși.

Să nu uităm efortul colosal pe care generația noastră l-a făcut, ca să restituie poezii românești tradiția ei majoră și europeană frântă de trivialitatea și vulgarizarea înțeleșurilor estetice de către proletcultism.

Noi poeții suntem cu limba bătută de solul țării cu un piron la fel de mareț ca acela bătut în palma crucificatului.

Menirea noastră este aceea de a adăuga destinului țării, destinele noastre.

Nu putem suporta umiliția unor înjurături sterile între noi, nu putem suporta apariția de clasamente de fotbal între destinele atât de monadice ale poezilor.

Civilitatea comportărilor și a scrisului trebuie să readucă din nou în vechea sa bază, noțiunea de scriitor.

Trebuie să luptăm, prin exemplu propriu, împotriva tuturor celor care încearcă să împingă noțiunea de scriitor și țelul nobil al scrisului în cocina porcilor.

Închei gândindu-mă la tine, cu dragoste și cu stimă,

Nichita Stănescu

Note

- Originalul acestei epistole, inedite, se află în biblioteca poetului Radu Cârnci din București.
- 1. Nichita Stănescu – *Opere*. [Volumul] 5. *Publicistică. Corespondență. Grafică. Ediție alcătuită de Mircea Coloșenco*. București, Editura Academiei Române și Univers Enciclopedic, 2003, p. 1021–1045. [Sunt publicate și adnotate șaiszeci de epistole ale lui Nichita Stănescu].
- 2. Radu Cârnci – *Poem trist. Poetului Nichita Stănescu în Ateneu*, 7, nr. 3, martie 1970, p. 5. (*Poesis*).
- 3. Radu Cârnci a instituit, în paginile revistei *Ateneu*, o rubrică *Pro amicitia*, în care evocă pe unii dintre contemporanii săi sau unele din cărțile reprezentative ale acelui moment.

Inscripții

Încă o epistolă necunoscută a lui Mircea Eliade

Literatura epistolară¹ a lui Mircea Eliade a fost adunată, adnotată și *restituită*, impecabil, de cercetătorul și istoricul literar Mircea Handoca (n. 1929), unul dintre cei mai buni cunoscători ai biografiei și operei autorului celebrei cărți *Histoire des croyances et des idées religieuses*.

Răspândită în multe locuri din lume, aflată în biblioteci publice și particulare, în arhive naționale și individuale, publicată, integral sau fragmentar, în reviste, cărți și altfel de publicații, literatura epistolară a lui Mircea Eliade conține o sumă însemnată de note, informații, precizări, micro-portrete, știri, polemici, acolade critice și

mărturii care întregesc profilul acestui spirit enciclopedic al culturii naționale.

Spre deosebire de alți scriitori și cărturari din țară, dar mai ales din exil, Mircea Eliade a răspuns, cu o punctualitate occidentală, la toate misivele ce i-au fost trimise.

Este și cazul poetului, eseistului, traducătorului și memorialistului Radu Cârnci (n. 1928), care, în calitate de *director* al excelentei reviste *Ateneu*, îi trimite o epistolă însoțită de două numere din publicația amintită aici.

Printre altele, consemnate în epistola lui Radu Cârnci, este menționată, în chip

expres, invitația de a colabora la revista din orașul Bacău.

Răspunsul lui Mircea Eliade este ferm și nu îngăduie nici un fel de interpretări.

Se cuvine să precizez că în paginile revistei *Ateneu* se găsesc un număr important de evocări, analize, exegeze și reinterpretări ale operei și biografiei lui Mircea Eliade. (N.S.)

[Chicago], 8 decembrie 1970

Stimate domnule Cârnci,

Vă cer iertare că răspund abia acum scrisorii d[umneavoa]stră din 15 sept[embrie], dar nu e numai vina mea. Cât ar părea de necrezut, am primit scrisoarea... săptămâna trecută!

Vă mulțumesc pentru cele două numere din *Ateneu*, și voi citi cu bucurie, și regulat, revista – dacă veți avea bunăvoința să mi-o trimiteti.

Din păcate, nu voi putea colabora cu texte inedite, fiind, p[er] [en] [ru] încă multă vreme de-aici înainte, confiscat de alte lucrări.

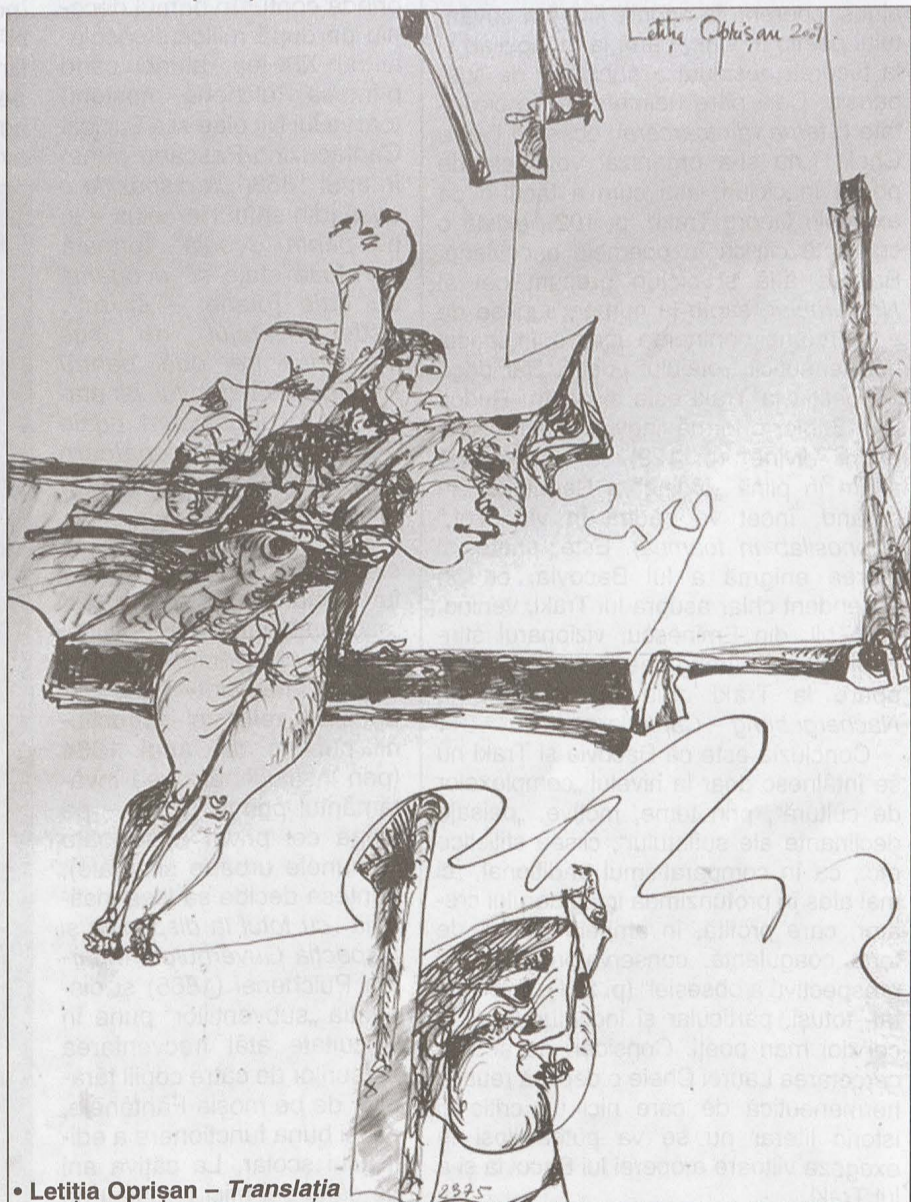
Am scris Editurii Payot să vă expedieze *De Zamolxis a Gengis-Khan*². Voi încerca să vă procur și *Mythes, rêves et mystères*³, care va fi curând reeditată.

Cu cele mai bune sentimente, al d[umneavoa]stră,
Mircea Eliade

NOTE

- Originalul acestei epistole, inedite, se află în biblioteca poetului Radu Cârnci din București.
- 1. Mircea Eliade – *Europa, Asia, America... Corespondență. Volumul I, A–H, Volumul II, I–P și Volumul III, R–Z. Cuvânt înainte, îngrijirea ediției și indice de Mircea Handoca*, București, Humanitas, [1999 și 2004], 487 p. (1),

- 533 p. (2) și 612 (3).
- 2. Mircea Eliade – *De Zamolxis a Gengis-Khan. Étude comparatives sur les religions et le folklore de la Dacie et de l'Europe orientale*. Paris, Payot, 1970, 252 pages.
- 3. Mircea Eliade – *Mythes, rêves et mystères*. Paris, Gallimard, 1957, 312 pages. A fost reimprimată, în colecția *Idées*, în anul 1970. Precizarea lui Mircea Eliade este corectă.



• Letiția Oprișan – *Translația*